

PERIÒDICH POLÍTICH VERMELL

|| SALUT PÚBLICA || INTERESSOS POPULARS || ARTS Y LLETRAS ||

Redacció y Administració: carrer de Ronda de la Universitat, número 8, Barcelona

— VENTA: 15 exemplars, 1 pesseta; Un número, 2 quartos. — Sort d'illum los divendres ab tota regularitat. — SUSCRIPCIÓ: Espanya, 5 reals trimestre; Extranger, 16. —

LA RELIGIÓ DEL DINER

*****

Llegeixo en lo World, periòdich de Londres:

«Lo preu de la dispensa papal per l'matrimoni entre l' príncep Waldimiro, de Dinamarca, y la princesa Maria, d' Orleans, ha sigut lo de 125.000 pessetas.

«Entre las condicions mes importants imposadas per la curia romana, figura la de que a las fillas que neixim de dita unió, se las eduqui en la religió catòlica; los fills seran protestants.»

Ho he llegit, y encara no m'hi refet de la sorpresa.

Encar que pecador impenitent que mes de una vegada he caygut en lo pecat de dir que la Iglesia catòlica practica al peu de la lletra allò del jocós Quevedo, Poderoso caballero es Don Dinero, y que en conseqüència, al diner ho sacrifica tot, havia arribat a creure que practica tan positivista, era privativa tan sols del baix clero, del clero de missa y olla, y que de ella protestavan los prelats d'alta categoria, les llumaneras de la Iglesia, los homes, en fi que componen la curia romana.

Pero ¡oh desilusión!... La anterior noticia ha tirat per terra totes las esperansas. La curia romana, consentint per 125.000 pessetas en que sols se salvin las fillas dels dos prínceps de las penas del infern, y que ls varons cremin perpetuament en las fogueradas que com vestals subterranes atisson de continuo Satan y ls seus, se m'ha presentat tan baixa, rubina y metal·lizada, com lo simple capella de poble de cara vermella y rodanó de cos, ample morro y ulls de mirada llanguida, com de be degollat, que, ben meniat y millor begut, predica desde la trona del Esperit Sant la redenció dels pecats per medi del sacrifici de la missa, a peseta la peseta, ni mes ni menos que ls venedors ambulants de géneros provinents del salido de alguna fabrica ó comerç de quincalla.

La deció de la curia romana, apart de demostrar ab quanta rahó los incréduls apellidan a la catòlica la religió del diner, té tots los senyals de proba plena: porque jo no vull suposar que la curia se haja resignat a que se condemnin los futurs fills mencies d'aquesta unió príncipesca, sino després d'empenyada lluyta y desesperat regateig.

Altra cosa seria acusarla de cumplir mal sos debers, y això no, lo clero en materia de debers, y mes quan s'hi atravesan en l'assumpto alguns savos, es intransigent, mes intransigent

que un posader suís, que tenen fama de serho molt.

Recta y piadosament pensant, lo que deu suposarse, y casi estich per assegurarho jugant-mhi un capellá que tinga cara d'home de be a que no m'equivoco, es que l'clero sols ha transigit ab la segura condenació dels fills homes que probablement resultin d'aquest enlla, perque l' príncep no han volgut portar sa generositat fins al gloriós extrèm de afuixar 250.000 pessetas, que era l'preu posat per la curia a la salvació de l'ánima de tots los descendents, sens distinció de sexo.

Y l'clero ha obrat be: per 125.000 pessetas ja es bastant assegurar la salvació de l'ánima de las femellas d'aquest contuberni marital de una catòlica com un protestant; demanar mes hauria sigut golleria.

¿No son vostés de ma opinió? Altra explicació hi ha del rasgo clerical, y vaig a donarla, sens atribuirme l'honor del descubrimt, puig pertencix a un meu amic, molt entés en això de casuisme y distingos teològics, com educat que fou en un seminari.

Heusla aquí: A la dispensa del matrimoni ha anadat la curia instruccions precisas, comunicadas a la princesa, pera no engendrar més que noyas...

Fins se diu que algun Peratoner ab mitra ha intervingut en l'assumpto. ¡Oh religió catòlica!... ¡ets verdaderament divina!...

TÓROT

L' HONOR

La humanitat té fenòmens difícils de comprendre. Va existir un temps en que las tacas del honor sols se rentavan ab sanch. Per una casta invisible sospita, los parents sacrificavan a sas fillas, los marits a sas mullers y los germans a sas germanas. La paraula Honor feya callar las veus de la sanch, y son còdich estava escrit ab la punta dels puysals dels nobles.

Mes tert, va deixarhi d'haber sacrifici, si be se introduhiren los desafios, per la mes minima indirecta feyan sortir a relluir las espasas, y no menos de dir pay se foradavan ab la mes envejada sanch freda. Quedava victòria lo mes fort, com se suposa, ó lo mes davre dels dols contrari; y a aixá nocia manera d'obrar, tan estúpida com l'altra, se li deya, fenteja gala, puei d'honor.

In arribat per fi lo sigle dimou, lo sigle del vapor y de la electricitat, ab sa propaganda il·lustrada, ab las conquistas de la civilizació, ab los drets del home garantits pe l'liure extènem y la discussió, ab lo triumph de la rahó sobre la força, ab l'imperi de la llei y la igualtat avans que ella; y a pesar de tot això, lo desafió renaix encara en molts punts, com aquestas herbas inútils y perjudicials que romanen en los camps fins després de habershi calat foch. Pero lo mes particular y difícil de entendre es que las classes que s' diuen mes elevadas, las classes privilegiadas de la societat, que deuran dar

exemple de repugnancia envers aquestas ocasions de barbarisme y dignas de cafres, molt al contrari de ferho així, se declaren en favor d'elles, adjudicantse un privilegi exclusiu d'expansió impunita.

Dos carreters de Catalunya se trenquen lo cap a garrotxada ó dos gitanos de las platias de Malaga se foradan l'indolencia, ganivet en mà, devant d'una numerosa concurrència, que fa d'espectador en aquella escena, sens dir una paraula ni tractar de separarlos..... La justicia, que casi sempre té la gracia d'acudir quan lo mal no se remey, tira l'quant al que resta ab vida, y de la presó, al cap de molt temps, lo treu pera portarlo a un presó, ó tal vegada al cadafés. Y aixó ho fan los homes ab aquell delinqüent que no té educació, ni sab las lleys, y sempre ignora així ha un max enllá d'ahont trespas! ¡Que hi farém!

Passem aixó de llarch, encara que molt se podria discutir sobre aquest punt.

Cambia la decoració. La platja d'Andalusia ó la carretera de Catalunya desapareixen pera obrir pas a un suntuós saló de la cort, a un luxós ball ahont tot es serio, menos la concurrència.

Lo comte Tal ha mirat de soslayo al marquès Quai; lo diputat A s'ha permès dirne quatre de frescas al senador B; lo pisaner de don Fulanito ha parlat un poch lleugrament de la simpática y agraciada donya Fulanita; lo general Tants, ab un discurs molt eloqüent, parla contra l'ministre Quans, pera pliederli la carrera; lo redactor d'un periòdich de modes ha tingut lo atrevimt de dir que tal drama ó qual actor no han agraüt may del seu agrado; un jugador desgraciat ha tingut la debilitat de posar en dubte la bona fe de son contrari..... y ja tenim aquí sis desafios provocats.

La autoritat ho sab ó no ho sab; l'últim no tindria de succehir may, pero... succeheix casi sempre a pesar de que l'públic, los diaris y las cent trompetas de la fama anuncian lo fet y fins citan los intrumats a través d'un vel tan clar, que es precis ésser molt curt de vista pera no conceixeix. Mes suposém que la autoritat ho sab y no pot prescindir de saberho, cosa que tampoch es estrany: en aquest cas lo còdich penal, pera que no s' diga que hi fa l'paper de Toni, adverteix que la autoritat, en quant a la detenció del provocat y provocador..... que farà d'ella! ¡fascinante creua mes estimats luctes de las travas que las lleys imposan al desafió! los posari en llibertat tan prompte com li donguin paraula de desistir de son propòsit. Donada ja paraula, la autoritat se queda tan satisfeta, y ls combatents se'n van... al camp del honor.

L'aquest desafió resulta un home mort, un home mort ab espasa, com un altre morí ab ganivet; no obstant, la pena pera l'homicida no es la mateixa, puig la llei, igual pera tots, ve a dir: — «Al qui sapiga manegar lo sabre, la espasa, lo floret ó la pistola, y se subjeti a las condicions prescrites que jo fican pera que una burmesa pugan matarse ab altres, será castigat com homicida ab la pena de presó; mentre que al que ignori lo maneig de dita arma, y s'hi bat en públich y a quatre passos dels agents de la autoritat creada pera impedirho, será considerat com homicida y enviat com a tal al cadafés, porque lo primer té per mot homicidi en desafió, y l' segon homicidi en batalla, y quan hi establert que podia imposarse la pena de mort al reu d'homicidi ab premeditació conyugada, no be volgut acudir a aquells que premeditaven vuyt dias consecutius y a sanch freda matan un home al que fa nou.»

¡Magnífich! Aixó es digne de la societat d'avuy y del còdich que, en son article 336, castiga sols ab quatre anys de presó a la autora del delicté mes horripilant y cobart que s' pugua veure, a la mare que ab l'objecte de amagar una falta mata a son fillat avuy de cumplir tres dies, es a dir, al set que hauria d'estimar mes pera

Aixó de las Carolinas cada dia s veu mes enredat.

Si algun periódich vol parlarne neppure en averiguacions... ja se sab, denuncia entre cap y coll.

No se saben ahont son los barcos d' Espanya ni en que s' entretenen, ni que ha passat ni que hi ha hagut... etc., etc.

Lo goberner no mes comença a callar, Y a rebre.

En Piquet ha anunciat una funció al Qdeon ahont hi tenen de sortir las Carolinas, los barcos d' Espanya, las galias del capitá alemany, la valentia d' en Capriles y unas es capis d' atrevir-se ab algun secret d' Estat... salvaje.

¡Pobre Piquet!

Aquest home deu haber somiat que a Espanya gobernen liberals.

A menos que contes en que d' aquí a diu-menje cambiaria la truya...

Que fora l' únich que podria salvatje del disgust que se li espera.

LO COLERA

La estació de França s troba plena ja de gom a gom, con també s trobaran plenas moltas altres estacions. Pe' la carrera de Barcelona un desori gros ne mou gran gentada que ne corre portant los trastos al coll. (Que s' entén:—Que es aqui'l colera,— cridan varios cast rancios; y l' crit de campí qui puga n' es crit que se sent per tot.

Escoltem un matrimoni, puig sembla tenen rahons, serán del colera efecion, ó be efecion de calor. —Ay marit! no vull mes bromas, ve'l colera y tindrè temer, vull marxar, me moriria, y al ser vintu tu y tot sol, y al veure trist y sense gana pensant en la trua Sò, fora un carrech de conciencia que no'l vull de al altre mon. —Pero dona, si ara'l colera tot just comença de poch... —Ca, ca, ca; no estich per quantos ni m' escolto mes rahons. O be marxem, ó'l divorci. —Vesten al infern si voleu. —No, al infern diuen los metjes que fent tanta de calor lo microbi més hi aumenta... —Donchs vesten al Polo-Nort. —Tampoch, puig los doctors diuen que tan fret no n' es gens bo. —Pero dona, vina, escolta, y no n' armis alborot. ¡Vols saber quin es lo colera que amenssa als espanyols! Donchs lo mal que tenim sobre no es pas cap animalot, sino una senyora lieta que s' diu Mefista de nom, poch treballa, obren de vage, la malura, calma al port, la industria paralizada, lo comer en un recó, y 's que van a pendre ayguas per fugir del mal, ¡quí som! no mes que 's panxas contentas que tenen molta dineros. —N' estas segur del que dius? —Si n' estich dona, prou, prou; per curar tal malaita seria jo un bon doctor. —Casi be m'hi me convences... —Y'l convencere del tot. Dintre poch temps podria veure lo bon resultat d' aixó, y 'l que avuy mana y remena Jant a Espanya tals trasors, tal volta de colera ne sera ja al altre mon. —No t' entench!—Donchs rumia. —Vols dir que no hi ha cap port? —No tragas temor del colera, que si ve, veurá llavors com entrará a canonada, y per fer desinfeccions se gastará molta pólvora cremada ab sulfat de plom. Puig lo mal que se 'n acote y que 'ns pot de' que saglay gros, porta per nom Carolinas, y tindrán de ser doctors per curar tan mala peste tota plegats los espanyols. Y llavors hi haurá miseria, molta sanch y molta trasora, y será un colera nostras degut als conservadors.

J. CASSELLAS

La qüestió de las Carolinas diuen que se arreglará fent lo papa d' arbitre.

Y es clar que aixis guanyarem nosaltres. Perque entre la Espanya católica y la Alemania protestant, lo papa fallará... pe'l que afuixi mes missas.

L' Ajuntament de Barcelona ha acordat no cobrar consums al convent de monjas arrependidas.

Aixó será pera protegió a la gent sense feyna. Y con las arrependidas may fan res...

Lo Vaticá ha establert negociacions diplomáticas ab la Xina.

Aixó sí que no ho necessitava'l papa. Prou temps ja qu' está entabanant a tothom com uns xinos.

A Navarra hi ha hagut un capellá que ha aconsellat a sos feligresos que no fessen pregaries pe'l colera, sino qu' acudissen al metje.

Vetequí un prebtere ¡cosa rara! que mereix totes mas simpatias.

Pero es precis confessar que, com a capellá, es un anacronisme.

Lo bisbe de Granada va negarse a donar autorisació pera fer pregaries publicas, atencense mes a la salut del cos que a las tonterias espirituales.

¡Recristol! qui sab si ara'l clero s' anirà civilitisant?

Aquest sí que fora un miracle dels mes recargolats.

Pero ca, una flor no fa istiu.

Una santurrona de Málaga assegura que s' ha topat de nasos ab lo mateix Jesucrist.

Mentres la topada no haja sigut de gayre mes avall...

De tots modos, aquest miracle no es fàcil que arribi a multiplicarse tant com lo dels peixos y pams.

S' estavan las ovelles de Castelló menjantse l' aulaf de l' ànima a missa de dotze, quan de prompte se senten las veus de ¡un toro! ¡un toro!

¡Ay fillets de sant Cristófol nano! N' heu vist de beyatas enfilantse pe' ls altars y pujant a coll-y-be dels santis! Voléu figurarvos als devots alsant las faldillas d' una verge... de fusta pera millor amagar-se!

En n, que tothom agalá por, que ningú pensá en Deu a pesar de trobarse en una sucursal del cel, y que de toros no se 'n veieren d' altres que alguns de vestits ab pantalons, quals caps se cuydan de guarnir certas reverencias. ¡Tot siga per l' amor de Deu!

Una devota d' Avila portava al pit un escapulari dels que diuen: —Detente, microbió, que el coraçon de Jesús está conmigo.

Y no tallá'l miracle.

Va agafar lo colera y rebentá piadosament.

Ara s' diu que aixó es degut a que'l microbió entrá a la beyata per altre puesto ahont no hi havia retóls, y per aixó passá.

Vamos, pera lliurarse del colera, será qüestió de posarse un escapulari a cada forat del individu.

L' arquebisbe de Sevilla ha mort del colera. ¡Y tants desinfectants celestials que debia usar!

Aixó será que Deu l' ha cridat pera parlarli a la orella.

O pera darli un grau mes.

Ara sí que va de miracle. A Leon a altas horas de la nit va veures un llum dalt del campanar, y desseguit tot van ser congixas entre 'ls devots creyent que allí hi

havia alguna ànima en pena que demanava alguna cosa.

Tremolant de por y senyantse pe'l camí, dos serenos y tres feligresos decidiren anar a dalt a preguntar a l' ànima qué volia de la part de Deu.

Y efectivament.

Trobaren no una, sino duas ànimas, forradas per los respectius cosos, qu' estavan ab lo mateix vestit ab que las pintan al purgatori, assegudes en un llit improvisat y roncant tranquilament com aquell que té lliure la conciencia de tota màcula de peccat, ben abressadas y recolzantse l' un ab l' altre.

Las ànimas no digueren res, pero 'ls cosos se trobá que pertencien al campaner y a una devotissima beyata que havia pujat allí dalt, no per veure a son pare, sino pera fer exercici ab lo tal campaner, repicant fort y de gust.

Ab tals exemples ¡qui es que no creu ab ànimas!

D' un devotíssim llibre que s' acaba de publicar contra'l colera, ne trech y copio lo següent parrafo:

«Algunas jóvenes pertenecientes a la Asociación Sabatina, establecida en la parroquia iglesia de San Marcos de esta corte, han hecho voto temporal de castidad, por el tiempo que dure la epidemia, y con la venia de sus directores espirituales.»

De modo que han fet vot de castetat no mes que per mentres duri'l colera, y pera tal sacrifici han necessitat la venia de sos confessors.

Lo qual vol dir que 'ls serafics confessors son part interessada en la honestitat de las noyas Sabatinas.

Ja m' hi menja la partida.

LO LLEO D' UN ESCUT REAL

***

SONET

Al peu d' un escut real veig que 's belluga un lleó bras y fort, de trasa lera, que ab lo cap va explisat sa cabellera y sembla que d' allí monar no s' paga. De son sille la mirada n' espaventa, son rugir cast espantós, espaventa, y pas graxos té a punt, d' una manera, com si l' atormenya sort malestruga. Glòpadas va escupint de sanch regencia cada dog que de cap el escut dona. A voltes fa un colera, violent se atremia... y de que está lligat llavors se adona... Mes ¡ay! si la cadena se li trenca prou cent trossos farà de la corona.

JUANITO CATALÁ

XARADA

***

Es un arbre que té estíma la prima; negativa sempre aina segona; bestia de miseria n' es la tres. Jo no dech dirte res mes per no posar confusió, puig es fruit que ara n' es bo lo primera, dos y tres.

M. GARRÓ

GEROGLIFICH

***

PERE M. B. UT. UT. UT. LO OLL A I N E E E E

J. STANANSA

SOLUCIONS

A LAS CAROLINAS DEL NÚMERO PASAD

XARADA: — Am-pu-ro.

L' ARBITRATJE DE LAS CAROLINAS

A gust dels conservadors.

A gust de "La Tramontana."